

Посвещежне въ Христа

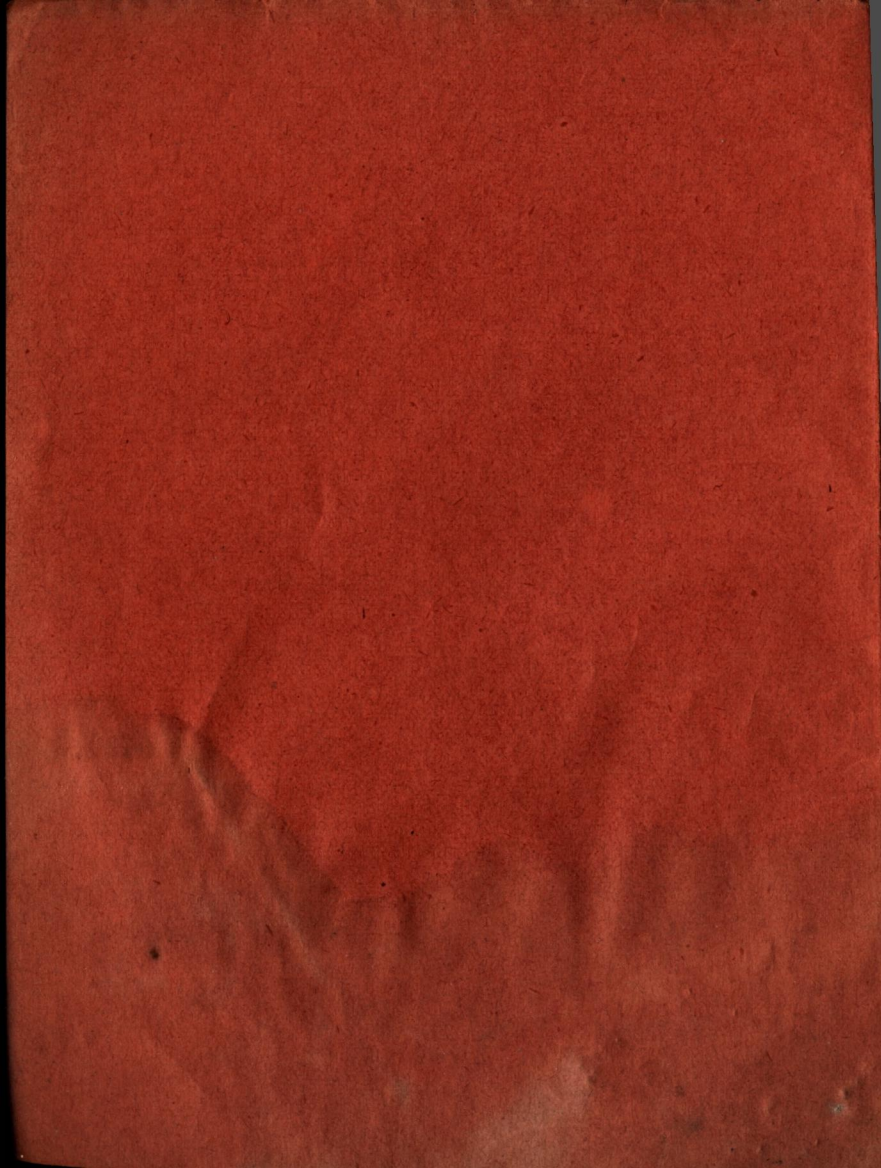
XI Беседа на Седирь държана въ Ница
прѣдъ група епиритуалиети отъ
разни школи на 17 априль
1912 година.

ПРЪВОДЪ ОТЪ ФРЕНСКИ.

Стара-Загора
Печатница „Напрѣдъкъ“
1921 год.

Посвещежне въ Христа

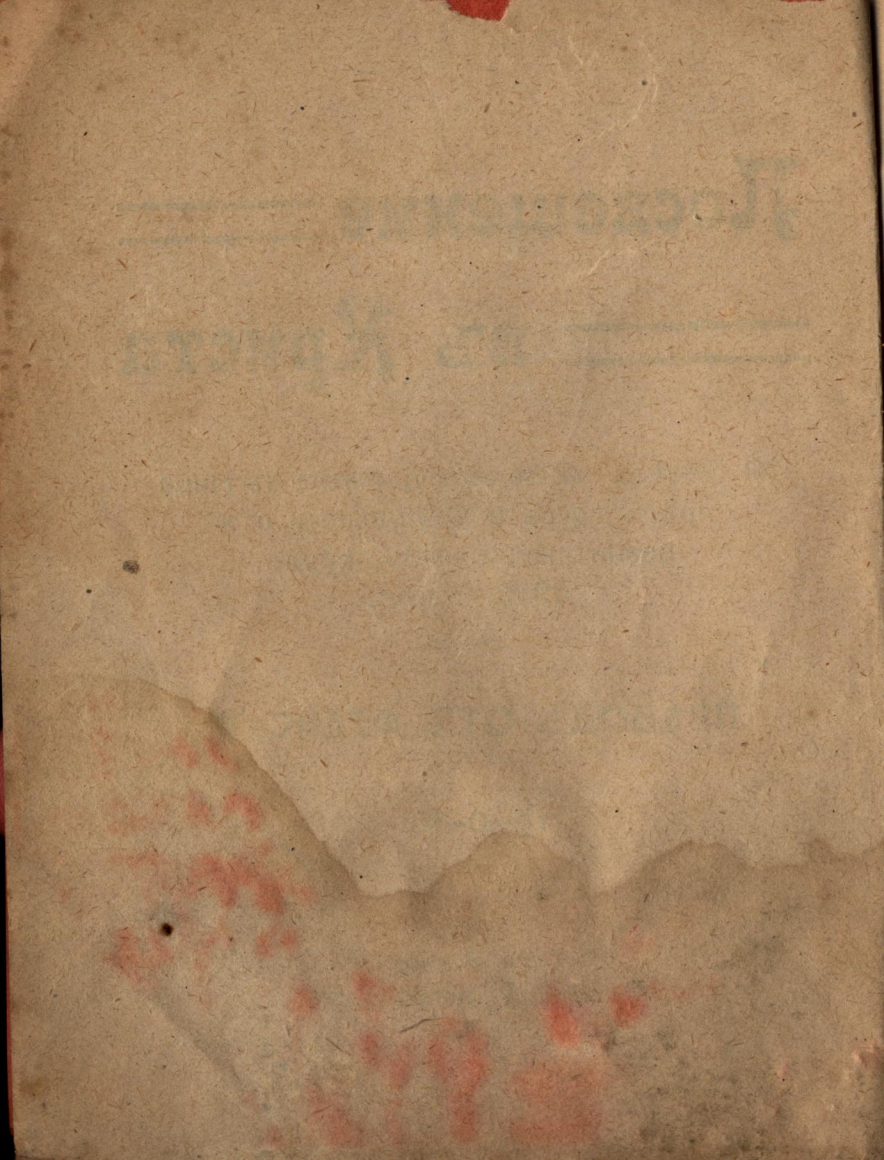
XI Беседа на Седиръ държана въ Ница
прѣдъ група епиритуалиети отъ
разни школи на 17 априль
1912 година.

ПРЪВОДЪ ОТЪ ФРЕНСКИ.

Стара-Загора
Печатница „Напрѣдъкъ“
1921 год.

Мистичнитѣ сили и поведението въ живота.

Посвещение въ Христа

„Никой не кърпи вехта дреха съ новъ платъ“. (Mat. IX. 16).

Твърдѣ смѣло е, когато човѣкъ разполага само съ единъ часъ врѣме, да прѣдприема изучаването на такъвъ единъ обширенъ прѣдметъ, още повече за туй, че всички тия прѣдмети сж мжчни, защото надминаватъ границитѣ на разума. Тѣ всички обаче могатъ да ни заведатъ къмъ нѣкой неизвѣстенъ изгледъ на ослѣпителнитѣ върхове на истината. При това, темата на тая бесѣда ще ми позволи да дамъ мнѣнието си по нѣколко точки, които азъ смѣтамъ за сжществени. Колкото годинитѣ текатъ все повече борбата въ свѣтътъ на окултното става по шумна; тънки примки сж заложени, прѣлъстителни примамки се прѣдлагатъ на издирвача по всичкитѣ завои на пжтеката. За да можете да сждите, да рѣшавате, да избирате вашия пжтъ, трѣбва да познавате всичкитѣ мнѣния. Естествено азъ вѣрвамъ, че съмъ въ истината; теориитѣ на еклектизма¹⁾, които днесъ сж на мода, сж праздни по смислъ. Защото, каква полза отъ нашето говорене,

¹⁾ *Еклектизъмъ*: теория събрана отъ разни философи

ако мислимъ, че разпространяваме заблуждение? Ако най абсолютното убѣждение не ни въодушевява, нашиятъ гласъ ще бжде мъртавъ. Това е плодъ безполезенъ и пустъ.

Обаче, азъ не искамъ и не трѣбва да увличамъ никого съ себе си. Ако дѣйствително азъ ви говоря истината, не съмъ азъ, който ще ви накарамъ да я познаете, а самата тя, която ще произнесе въ дълбинитѣ на вашитѣ сърдца непобѣдимитѣ, рѣшителнитѣ и истински думи. Въ царствата на спиритуализма пжтищата сж тѣй много, разклоненията тѣй чести — тѣ едва се изходватъ за нѣколко десетки години — че умората ни побѣждава и ние започваме да горимъ отъ отчаено желание дано съзрѣме нѣкой фаръ, да чуемъ най сѣтнѣ подкрѣпителния гласъ на единъ приятель, готовъ да ни помогне.

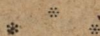
И колкото повече човѣкъ нахълтва въ дълбинитѣ на спиритуализма, толкова по скоро дохважда тая умора и тая жажда.

Не се съблазнявайте, ако азъ дохваждамъ при васъ като такъвъ, който владѣе тая увѣреностъ, вижда тая свѣтлина и познава тоя приятель. И ако азъ считахъ тия нѣща за измислици, то не бихъ ималъ право да твърдя ей сега прѣдъ васъ извѣстни аксиоми. Вие не трѣбва, прочее, да виждате въ това, което ще ви кажа, гнѣсни нападки; азъ мисля, че несправедливо се дава днесъ на еkleктизма и дилетантизма¹⁾ почетното название на толерантността; всичкитѣ мнѣния сж за почитане,

¹⁾ Дилетантизмъ: любовь къмъ изкуствата.

всичкитѣ мнѣния съдържатъ часть отъ истината. Но ония, които надминаватъ равнището на разума, тѣ не сж вече смѣшение отъ лъжа и истина: по причина на тѣхната висота, тѣ сж или съвсемъ лъжливи, или съвсемъ вѣрни.

Гдѣ да намѣримъ непогрѣшимото мѣрило? Въ знанието, отговаря древната мъдрость; въ любовта отговаря мъдростта Христова. Ние ще съпоставимъ учението на нашия Исусъ съ ония на неговитѣ човѣшки прѣдшественици отъ четворно гледище: на посвещението, на познанието, на морала и на конечното съвършенство; и ще се опитаме, ако Богу е угодно, да дадемъ заключение съ нѣколко думи за окончателниятъ изборъ на духовниятъ пѣтъ.

Най първо, що е посвещението? То е сборъ отъ упражнения, които правятъ човѣка съзнателенъ за другъ единъ видъ отъ всемирния животъ, различенъ отъ онзи на земното физическо поле. Такъвъ е Неофита — ученикъ въ Елините и Християнитѣ, такъвъ е Двиджата въ Брахминитѣ. За постигането на тая цѣль човѣкъ трѣбва да умре за материята, да се роди изново за единъ животъ невидимъ, но реаленъ, обективенъ, сжщественъ.

Както невидимитѣ полета сж безбройни, има тѣй сжщо и безбройни посвещения. Едни отъ тѣхъ сж суети, празднословия; други сж спекулативни, а други практични. Въ нашата епоха отъ древнитѣ мистагогии¹⁾ сж останали само кадритѣ имъ. Така, франкма-

¹⁾ *Мистагогия*: мистични възпитания.

сонството прѣдставлява една доста пълна картина на посвещение въ пирамидитѣ; католицизмътъ е подмладяване на Брахманизма, особено въ литургията; европейскитѣ братства, били тѣ малко или много прикрити, не държатъ на обѣщанията си. Тѣй нарѣченитѣ съврѣмenni Розенкройцери незнаятъ нищо за Хелиясъ — Артиста. Този, който е челъ всичкитѣ книги и който иска да отиде по напрѣдъ, бива принуденъ или пѣкъ се мисли че е принуденъ да тръгне за далечнитѣ страни, гдѣто прѣданието твърди, че живѣятъ въ тишина послѣднитѣ адепти — посветеници. Обаче истината стои въ дѣното на нашето сърдце, въ едно тихо очакване, безкрайно по хубаво и по пълно, неизмѣнно, вѣчно, блаженствоваще. Но да оставимъ това.

Тайната наука за материята е алхимията; науката за силата е магията; оная за човѣка е психургията, а оная за извънземнитѣ сѣщини е теургията на древнитѣ. Тия четири степени на познанието сѣ сѣществували прѣзъ всичкитѣ врѣмена; днесъ още ги разпрѣдѣлятъ така въ нѣкои центрове на Китай, Индия, Персия, Арабия и Сѣверна Африка. Ние трѣбва да ги искаме и завладѣваме; тѣ не се даватъ; посочва се пѣтя и кандидата напрѣдва на свой рискъ и опасностъ, спорѣдъ силитѣ си. Колко ли не анекдоти мога да ви разкажа азъ по тоя прѣдметъ, колко печални теории за побъркани сѣществувания, потънали въ нѣкоя мания, за гдѣто сѣ се натъкнали на твърдѣ силни пазачи! Четете Занони отъ Булверъ Литтонъ, а особено величествения Акселъ на гениялния Виллие де Л'Ислъ. Адамъ; вие тѣкмо тамъ ще видите какъ заграбва-

читѣ на тайната наука сж малко милостиви къмъ неуспѣхитѣ на кандидатитѣ.

Напротивъ, Христосъ казва: „Не чупете стлпкания клонъ; не гасете кандилото, което още свѣти“. Человѣцитѣ, колкото мждри и да бждатъ, нѣматъ великодушие, защото се чувствуватъ, че сж роби на врѣмето. Даже и ония чудни адепти, на които малко извѣстнитѣ имена сж озарени отъ престижа на свърхчовѣчеството, на които геройската устойчивост и дълбоко себеотрицание могатъ да утраятъ прѣзъ много сжществунания въ сжщитѣ издирвания на които личната амбиция е мъртва и на които сжществото, по силата на волята, е станало вече метафизично въплощение — даже и тия богове, най-сетнѣ, познаватъ страха отъ неуспѣха.

Но Отецъ, Неговиятъ Ангелъ — Синътъ и Тѣхната взаимна Слава — Духътъ, притежаватъ дълготърпеливия покой на всемогществото и вѣчността.

Творенията могатъ да поучаватъ само отъ вѣнъ на вжтрѣ; трѣбва поучителя да впечатли едно отъ чувствата на ученика; единъ адептъ или единъ гений поучаватъ като говорятъ на двойника, на астралното тѣло, или на менталното тѣло: винаги човѣкътъ — посветителъ достига *азътъ* чрѣзъ една отъ неговитѣ обвивки. Само Отецъ и ония, които той праща, могатъ да говорятъ непосредствено на *азътъ*. Слѣдовно посвещението въ Христа е сжществено, единно, вжтрѣшно, върховно; ето защо то не може да се завладава, а само се приема.

Всѣка религия съдържа извѣстенъ езотеризъмъ — вжтрѣшно учение, но езотеризъма не проявява нѣкаква религия, а религията или по-скоро нѣкои отъ

нейнитѣ прѣдставители извличатъ отъ общата доктрина едно секретно учение. Религиитѣ прѣдставяватъ въ извѣстенъ смисълъ голѣмиятъ, лесенъ, сигуренъ, но по-дълъгъ пѣтъ; посвещенията сж съкращения, пѣтища на контрабандиста, мжчни, опасни, но които водятъ по-скоро къмъ непорочнитѣ снѣжни върхове, отъ гдѣто душата може да поеме своятъ полетъ къмъ Вѣчността.

Или по-скоро, това е така за всичкитѣ религии, съ изключение за Християнската религия. И дѣйствително, както ключоветѣ на евангелскитѣ тайни се намиратъ не въ иероглифитѣ, а въ сърдцето на ученика, тѣй сжщо Словото на Христа е великиятъ пѣтъ, споредъ енергията на поклонника, споредъ степенята на нейната сила. Тукъ тая сила, тоя поривъ не е никакъ нѣкакво волево усилие на адепта; то е нѣщо подобно вънъ отъ категориитѣ на разумната мисълъ. То е едно усилие тѣй свѣрхчовѣшко, едно себеотрицание тѣй абсолютно, че азъ се боя, като ви дамъ единъ примѣръ, да не би да ви съблазня; боя се дали ще мога да ви прѣдамъ да разберете онова силно опиянение, което довежда до прѣмиране запаленитѣ отъ главнята на любовта сърдца. Има захласи, които губятъ отъ силата си въ устата на най-великитѣ поети, които ги описватъ. А още повече не ще ли бжда азъ ще-славенъ, ако река да ви ги описвамъ. Ако нѣкой отъ васъ носи въ себе си тая сила, той самъ ще намѣри случай да я употреби.

Да се посвети човѣкъ е една голѣма работа. Не е достатъчно да се казваме, или да се мислимъ,

че сме Розенкройцери 1); не е достатъчно да прѣчупимъ единъ хлѣбъ съ обредности, да разискваме върху символитѣ, да сполучваме въ нѣкои алхимични любопитности, нито да дѣйствуваме прѣзъ растојание съ силата на волята. Да не се довѣрjваме на литературата; въ нашата епоха най-малкиятъ писателъ кара да го наричатъ „любезенъ учителъ“, а най-малкиятъ любителъ на окултизма „учителъ“, въ кратце.

Нека въздѣйствуваме противъ тоя вкусъ къмъ замотаното, къмъ странното и тайнственото; той е тѣй силенъ само за това, защото нашата култура ни прави изкуствени. Хората напушчатъ обикновената религија, защото точната наука имъ се вижда по дълбока; но когато се сондира празднотата на послѣдната, човѣкъ се сгромолясва въ фантастичнитѣ науки. Колко сме наивни! Колко източнитѣ народи иматъ право да ни считатъ за диваци, като ни изпращатъ по нѣкога абсурдни системи и лъжливи послания.

При все това тѣ владѣятъ великото разковниче като насъ. Който е можалъ да слѣзе въ подземията на Деканъ, да чете И-Кингъ, да говори съ сановницитѣ на Бенаресъ, или съ мечтателитѣ на Румъ, Медина или Фецъ, той е видѣлъ, че всичкитѣ показалци, всичкитѣ образи и всичкитѣ знакове показватъ едно и сѣщо нѣщо; че кабинета на Масонското размишление, *подражанцето на Исуса Христа*, наредбитѣ на съзерцателнитѣ ордени откриватъ едно и сѣщо правило. А тази единствена

1) *Розенкройцери*: секретна Християнска школа.

и всемирна основна аксиома се изразява съ думитѣ : *милосердие, смирение и молитва*. Но ако я разшифроваме на Френски, на Санскритски, на Еврейски, на Парвийски или на което и да е отъ хилядитѣ нарѣчия на посвещението, ще си речѣмъ: „да, азъ знамъ това“ и минаваме на слѣдната страница. Но тия три думи съдържатъ всичкитѣ секрети, всичкитѣ пособия, всички науки; и безъ тѣхъ не се отива до нигдѣ въ великото психично дѣло, освѣнъ до болестъ, лудостъ или смъртъ.

Великата грѣшка на човѣшкитѣ посвещения е тая, че тѣ сж погребали тия три възпламенателни слова подъ купъ обреди, упражнения, потаения и правила. Тѣ сж ги обезобразили до култа на всичкитѣ видове богове; извратили сж ги даже прѣстѣпно по начинъ, щото извѣстни школи, и то не отъ най неученитѣ, нито отъ най слабитѣ, си служатъ съ тия чисти свѣтила за повдигане на духовната гордостъ. Тази е една отъ причинитѣ, по които Христосъ осжда тѣй упорито всичкитѣ фарисейства.

Първообраза на тия три рѣчи е свѣтлината, която Исусъ дойде да възпламени; противъ нея отъ двѣ хиляди години се съюзяватъ всичкитѣ сили на парата, на материята, на егоизма и на боготворениятъ разумъ. Кесаритѣ, които избиха толкова християни, направиха много по малко зло, отколкото ония сановници на източнитѣ езотерични учения, които въ вториятъ вѣкъ държаха въ Александрия таенъ съвѣтъ. Тамъ бѣха взети мѣрки за хитро усвояване народнитѣ сили, произлѣзли отъ словото на единъ загадъченъ Галилеянинъ; тамъ бѣха съб-

рани легендитѣ, съчинени разкази, фалшифицирани датитѣ отъ живота на Исуса, въ свърталището на Прокуста¹⁾ на херметичния символизъмъ, за да се получи единъ новъ типъ адептъ, съобразенъ съ тисящолѣтния калѣпъ на хиерофантитѣ²⁾).

Може да се помисли, че азъ обвинявамъ тия посветеници въ лъжа. Нищо подобно нѣма. Тѣ бѣха мжже изкрени, но гордостъта ги заслѣпяваше. Тѣ не разбираха нищо отъ Христа, нию пѣкъ тѣхнитѣ потомци днесъ разбиратъ нѣщо. Всичко, което въ историята на Исуса не влазеше въ рамкитѣ на тѣхното словомждрие, тѣ го мислѣха просто за народни разкази и го заличаваха. Азъ разбирамъ тѣхното душевно състояние. Единъ посветеникъ на прѣдва или се мисли че на прѣдва отъ своята собствена енергия; неговата самонадѣяностъ е най-голѣмиятъ му козъ въ тая страшна работа, която той е заловилъ противъ сѣдбата. Потрѣбна му е, слѣдовно, по на прѣдъ една точно опрѣдѣлена цѣль, безъ която неговитѣ усилия се разпрѣскватъ, таятъ и изчезватъ. Но това е, именно, което той не вижда: щомъ той си опрѣдѣля една цѣль, ограничава своето подигане. Той очертава своето дѣйствие, огражда съ стѣна своитѣ вжтрѣшни перспективи. Неговото владение бива малко или много обширно, споредъ неговата инстинктивна, душевна, умствена или волева сила; но това владение бива затворено. И цѣлия свободенъ безконеченъ просторъ, който се простира отвѣдъ, за него като че ли не съществува никакъ.

¹⁾ *Прокустъ*: прочутъ атински разбойникъ.

²⁾ *Хиерофантити*: староврѣмски посветеници.

Напротивъ Христосъ казва: „ти си нищо, ти не можешъ нищо отъ самосебе си, но ти можешъ всичко, ако допустнешъ Бога да обитава въ тебе. Твоитѣ най героични усилия иматъ цѣна само като изрази на твоята добра воля; тѣ привличатъ благодатъта, тѣ правятъ възможно слазянето на Духътъ; безъ тия усилия Духътъ би могълъ да дойде въ тебе: Той може всичко; но неговото присѣствие би те прѣобърнало на прахъ. Трѣбва, слѣдовно, да извършишъ сжщата работа като твоитѣ братя, като селенина, като работника, като гражданина, като магътъ; но съ дълбокото убѣждение, че ти все си оставашъ единъ безполезенъ служителъ. Тогава азъ ще дойда въ тебе споредъ волята на моятъ Отецъ...“

Ако най послѣ разгледаме техниката на мистагогииитѣ, ще откриемъ между тѣхъ и евангелския пжть капитални различия. Първитѣ се отнасятъ къмъ единъ отъ принципитѣ на човѣшкото сжщество; тѣ сж отвлечени, спекулативни и безъ надежда за прибѣжище въ случай на неуспѣхъ. Вториятъ, т. е. евангелския пжть е общъ, практиченъ, живъ, съ една дума—човѣшки, и този, който пада даже седемдесетъ пжти по седемъ, не дотѣква никога на добрината Исусова.

Погледнете, наистина, единъ Суфй; когато той се залъгва въ нѣкоя точка на своитѣ мириади въззиви, силитѣ, които той е почналъ да разклаща, се повръщатъ върху му; сжщото става и съ *мантрайога*, както и съ *Стротанатти*. Ако начинаещия *тоаистъ*, въ своята малка горска погода допустне, въ края на двѣ или три години, да се отклони неговото усамотение, или да отслабне неговото во-

лево напрежение, той ще бжде смазанъ. Ако единъ *Паривраджака* въ подземието, което служи на брахминскитѣ посвещения, въ края на три седмиченъ постъ и мракъ, излѣзе на бѣлъ денъ, безъ да е можалъ да издържи страшнитѣ погледи на низшитѣ богове, ето го лудъ за останалитѣ дни отъ живота му. Не безъ причина древнитѣ наричаха епилепсията свещенна болестъ, а народа на изтокъ уважава лудитѣ. Въ много случаи тѣ сж пропаднали изслѣдвачи на невидимото.

И вие, които живѣете въ нашата Европа, - ако ви попаднатъ на ржка ржкописитѣ, които се прѣдаватъ отъ игуменъ на игуменъ въ нѣкои съзерцателни общества, ще видите, че има едно посвещение и въ практичното богословие. Най извѣстниятъ отъ тия трѣбници сж упражненията на св. Игнатъ Лойола; той се намирз по книжарницитѣ, слѣдно не ще наруша нѣкоя тайна ако ви говоря за него. Това посвещение се състои отъ една серия подражания върху живота на Исуса Христа и върху догмитѣ, но подражания, въ които чрѣзъ въобразителната сила трѣбва да се виждатъ и чуватъ сценитѣ и лицата. Тамъ се приематъ твърдѣ малко кандидати да слѣдватъ пълната серия на тия упражнения; поставя се единъ ржководителъ, който говори на послушника и го ржководи послѣдователно. На края трѣбва да се произведе слазянето на възпламенателната благодать. Испитътъ, който не е показанъ въ трѣбника, се състои въ дилемата, която ученикътъ по неволя си поставя. Виденията му биватъ или самовиушени, и въ такъвъ случай всички богословски реалности сж субективни, а волята въ него

е Самъ Богъ; или пъкъ тѣ сж обективни, и, каквото и да се прави, тѣ ще се произвеждатъ само по Божие благоволение. Ония отъ послушниците, които не могатъ да разрѣшатъ сами загадката на човѣшката свобода и Божието прѣдвѣдение, ставатъ фаталисти, квиетисти ¹⁾ или безбожници. И ржководителитѣ, които умѣятъ да ги разпознаватъ, задържатъ ги тогава за употрѣбление въ долнитѣ служби на братството.

Напротивъ чистото посвещеніе въ Христа е крайно практично. То изпитва единствено *азпъ* и въ случай на успѣхъ то дава съотвѣтното интелектуално познание и психична мощъ; въ случай на неуспѣхъ, то прѣдлага на ученика, слѣдъ малко почивка, единъ новъ изпитъ. Тия изпити сж нещастията на ежедневиия животъ: загуба на пари, прѣдательства, болести, скърби; ученикътъ си остава синъ, съпругъ, баща, гражданинъ, работникъ, занаятчия, какъвто е билъ прѣди да поиска да върви на прѣдъ. Нему прѣдстои да рѣшава обикновени задачи: да настоява или да се откаже отъ нѣкое сждебно дѣло; да създаде едно прѣдприятие; да отпуска заеми или да ги отхвърля; да се помирява или не. Нѣма нужда нито отъ книги, нито отъ режими, нито отъ пътувания. И всѣки може на самѣ въ себе си да иска въ тайна свѣтлината, защото приятельтъ и учительтъ Исусъ е постоянно на вратата на нашето сърдце, на всѣкиго отъ насъ.

Ахъ, да знаехме съ какви нежни и горещи

(¹) *Квиетизъмъ*: учение за спокойствие на душата, равнодушие.

трижи Той очаква нашата просба, какъ изведнѣжъ щѣхме да изричаме думитѣ къмъ живота и какъ лесно щѣхме да противостоимъ на изпитанията!

* * *

Вие виждате сега колко човѣшкото посвещение е периферично, а възраждането въ Христа — срѣдо-точно.

Едното и другото иматъ за резултатъ интелектуалното познание, моралъ, биологичното усъвършенствуване на сжществото. Тия посвещения иматъ за цѣль да построятъ най добри типове философи, светци, адепти, посветеници.

Езотеричнитѣ (тайнитѣ) методи на познанието сж многобройни и биха заслужили едно дълбоко проучване; тѣ сж били построени отъ мжже богати съ многовѣковно съкровище. Тѣ съдържатъ множество умни наблюдения, гениални възгледи, изтънчени и внушителни бѣлежки, а индийскитѣ братства, между другитѣ такива, сж направили отъ 40 години насамъ голѣми усилия за да прѣдадатъ на бѣлата раса нѣкои отъ своитѣ психологически опити. Трѣбва да се попитаме ние: дали тия методи сж добри за Европейцитѣ; дали, като се даде на ума една дивна сила и направление, тѣ не ще произведатъ въ вжтрѣшността нѣкаква врѣдна реакция за дълго врѣме?

На всѣки случай изключително умственото съзерцание, психическото волево увличане, създаватъ всякога, каквито и да бждатъ прѣдпазителнитѣ мѣрки, съ които човѣкъ се огражда, единъ видъ динами-

ческо неравновѣсие ¹⁾; главата е само частъ отъ тѣлото; разума е само органъ за размишление и не трѣбва да се взема образа на живота за самия животъ.

Древнитѣ мъдрци сж прѣдвидили това измѣстване на силитѣ и за поправка сж налагали една флуидична култура (диететика, дишане, самомагнетизиране), а тѣй сжщо и една душевна култура развиваша изкуствено благочестието, любовта. И по едно чудно свойство тия три метода сж замѣними единъ съ другъ и могатъ да се произвеждатъ взаимно единъ отъ другъ.

Нека се опитаме да дадемъ отчетъ за недостатѣцитѣ на тия методи. Да съзерцаваме Бога е невъзможно; прочее, не християнинътъ богомолецъ започва да го съзерцава въ неговитѣ създания, които сж частични прояви на неговитѣ съвършенства. Това е сжщо, ако се кажеше, че въ математиката безконечното е сборъ отъ една серия отъ конечни числа. Или пъкъ ако богомолецътъ счита създанието за безконечно, тогава неговия Богъ е едно неулвимо схващане, нѣщо отвлечено; а щомъ се дойде до тамъ, остава само една стжпка до уподобяването на тая първопричина съ мисълта; въ слѣдната стжпка човѣкъ попада въ теорията на всемирната иллюзия, гдѣто самото мислящо лице не е сигурно дали сжществува. Такъвъ е билъ първобитния будизъмъ: „О, монаси, казва Гаутама, ако се твърди, че азътъ сжществува, това не е точно; но ако се настоява, че азътъ несжществува, и това не е вѣрно“.

¹⁾ Нарушава се равновѣсието на силитѣ въ човѣка.

Колкото за висшитѣ способности, човѣкъ може да ги развие въ друго или въ себе си. Но за да бждатъ точни познанията, които тѣ даватъ, трѣбва инструментътъ на схващането да бжде свѣршенъ, прѣдмета на схващането да бжде неподвиженъ и да познаваме знакътъ на прѣчупването на срѣдата. А пъкъ никое отъ тия три условия не е осществимо; иначе би трѣбвало да приемемъ, че проблемата на познанието е вече разрѣшена. Много издирвачи грѣшатъ съ такова едно прѣдлагане на принципи безъ докази.

Вие ще ми кажете: гдѣ е вашия по-добъръ методъ отъ тоя, на който прѣвѣзходството се хвали отъ много посветеници, и чието употребление е създадо най-величественитѣ паметници на Генія?

Евангелието съдържа тоя свѣрхпрѣвѣзходенъ методъ, но за да го откриемъ и осществимъ, потрѣбна е свѣрхестествената сила на вѣрата. „Търсете първомъ, казва Исусъ, царството Божие, и всичко останало ще ви се даде“. Това „останало“, което не е царството Божие, то е тъкмо онова, което хората търсятъ въ Природата, всичко, което тѣ очакватъ отъ Относителното. Царството Божие е мѣсто, гдѣто царуватъ чистата любовъ, братството, мирътъ. И наистина, тоя, който обича ближния си като себе си, знае всичко; азъ ви казвамъ това, защото съмъ го видѣлъ, провѣрилъ съмъ го, не съ себе си, но съ единъ човѣкъ, единствения, когото азъ познахъ че обича дѣйствително ближния си: паритѣ си, врѣмето си, знанието си, добрината си, той всичко раздаваше; никога той не помисли за себе 'и тоя никога не се безпокоеше да знае какъ ще

прѣживѣе утрѣшния день; никога най-страшнитѣ отегчителы не сж бивалы връщаны отъ него. Обаче тоя човѣкъ всичко знаеше, наистина; той разрѣшаваше тѣй добръ единъ въпросъ отъ интегрално изчисление, както можеше и да покаже на коя страна въ нѣкоя пустиня биха могли да се намѣрятъ развалины, или пъкъ какво ще бжде движението на борсата за идната седмица. Азъ всѣкога провѣрвахъ съвършената точностъ на най-дребнитѣ неговы показаня. Отъ гдѣ иде една такава чудна способностъ?

Този, който живѣе въ Бога, на когото единствената храна е изпълнението на волята Небесна, той живѣе въ Истината; Истината живѣе въ него; а нейното присѣтствие, което е невидимо за очитѣ на плътта или на астрала, бива видимо за очитѣ на безсмъртнитѣ сжщества, на духоветѣ. А всѣко нѣщо си има своятъ духъ. Ето защо духътъ на тая маса бива принуденъ да каже на единъ такъвъ човѣкъ, ако го пита, за имената на работника, който я е правилъ, или на гората, отъ гдѣто произхожда нейното дърво. Прѣдъ истината никаква лъжа, никаква измама не може да се подържа.

Такова е живото познание; то ни дава, вмѣсто приблизителното отношение на единъ прѣдметъ къмъ извѣстно лице, дѣйствителната сжщина на тоя прѣдметъ.

*
*
*

Колкото за морала неговия принципъ е всемирень, не само на тая планета, но въ цѣлото творение. Само послѣдствията биватъ различни. Всичкитѣ

видими и невидими сжщества, адски или райски, иматъ само единъ законъ: да живѣятъ едни за други. Разлики тѣ въ земния моралъ биватъ външни, и тогава социологията и етнографията ни откриватъ лесно тѣхнитѣ причини; или пъкъ биватъ вътрѣшни и за да ги познаемъ, трѣбва да анализираме теологичния принципъ, въ чието име тѣ сж били формулирани. Всѣко посвещение, което поставя главата по горѣ отъ сърдцето, разума по горѣ отъ любовта, е едно опаки на патриархалната синтеза и на доктрината на въплотеното Слово. То поставя образа на мѣстото на прѣдмета. Неговия моралъ ще бжде личенъ, волеви, човѣшки. То не познава спасители, но първородни братя; такива не прѣдлагатъ себеси никога въ жертва; тѣ състрадатъ само, или даватъ една минута помощъ. Усилието за избавление споредъ тия системи възлиза отъ долу на горѣ, отвънъ на вътрѣ; потрѣбна му е една материална основа. Въ такива посвещения се култивира послѣдователно физическото тѣло, послѣ флуидното, слѣдъ това астралното, менталното и т. н. споредъ дълбочината на волята. Нищо по логично, по разумно, по положително. Може да се каже тѣй сжщо че посветеницитѣ сж по малко спиритуалисти отколкото на прѣднали материалисти. Въ всѣки случай тѣ нѣматъ нищо общо съ мистицизма.

Простете ми за гдѣто си служа съ тия малко груби образи. Гие нѣмаме врѣме да изучаваме подробноститѣ. Трѣбва моята наброска да бжде обвинена, сѣнкитѣ и свѣтлинитѣ силно да се противопоставятъ, за да могатъ образитѣ да се отпечататъ въ вашата паметъ.

Прѣдставители на това усилие, което изхожда отъ азѣтъ сж Маркъ Аврелий, Сократъ, Питагоръ; такива сж първобитния Будизъмъ и Тоаизъмъ; такива сж Ибсенъ и Ницше, а тъй сжщо трѣбва да го кажа, съ рискъ да ви съблазня, такъвъ е и прочутия Толстой, въ когото нѣма нищо Христово, освѣнъ думитѣ. Ясно е че тоя мораль не може да ни издигне по горѣ отъ самитѣ насъ. Той не ще ни извади, прочее, никога отъ създаденото, каквото и да казватъ неговитѣ видни прѣдставители.

Евангелието цѣни усилието на магѣтъ самокато приготовление къмъ истинската работа. Цѣлата аскетика, борбата противъ страститѣ, и понасянето на изпитанията, е само единъ прѣдтеча, опрѣдѣленъ да изчезне, щомъ почне да расте свѣтлината, не вече оная макаръ и хубава слава на нѣкой създаденъ рай, но самиятъ блѣсъкъ на нетвореното царство. Това е покаянието; ученика дълбае въ себе си калъпа, гдѣто ще слѣзе, може би, образа на Словото, който му съотвѣтствува. Това слазяне е новорождението, истинското избавление; то е чистиятъ Духъ, а не духътъ на нѣкой богъ, на нѣкой гений на нѣкой *риши* или на нѣкой драгонъ. Съ една дума Христось иска да повърне човѣка въ абсолютното. Никой адептъ не може да направи повече отъ онова, да се възкачи на върхътъ на относителното, на оная метафизична нула, която е неподвижната ось на всемирното колебание.

Гдѣ е тогава заслугата, ще каже нѣкой? Какъвъ смисълъ има човѣка, неговата свободна воля? Невъзможно ми е да злоупотрѣбявамъ съ вашето търпение и ви повтарямъ онова, което твърдятъ Пе-

лагий, Бьохме, Янсенъ и Молино; азъ твърдя че противорѣчието за Божието прѣдвѣдение и човѣшката свобода сжществува само въ нашия разумъ; ще дойде единъ день, надѣвамъ се, когато вие ще провѣрите чрѣзъ опитъ онова, което сега азъ твърдя. За да бжде точно нашето изложение, достатъчно е да ви спомня, че Мойсеевото изкупление, брахминското посвещение и будейското избавление сж три положения напълно противоположни на спасението, за което говори евангелието. Единството на религиитѣ е една химера още за дълги вѣкове; прѣди то да се осжществи, ще трѣбва тия религии съвсѣмъ да се прѣобразятъ.

Къмъ древното понятие за могжществото и свободата на човѣка Евангелието прибавя още, че това сжщество, ако и да има въ себе си сѣмката на вѣчността, то не може да достигне тамъ съ собствения си сили, защото тия сили сж относителни, ограничени, конечни. Тоя прѣходъ отъ относителното къмъ абсолютното колкото и стрѣменъ да бжде, съставлява едничкото истинско спасение. Обаче само онзи може да ни приведе тамъ, който прѣдставлява самъ отъ себе си това Абсолютно, това Безконечно, това Вѣчно. А той е Словото, той е Христосъ Исусъ.

* * *

Посветителното усъвършенствуване се състои въ адепството; евангелското усъвършенствуване се състои въ изпълнение волята Божия. И за двѣтѣ е потрѣбно новорождение; първото е естествено, второто е свѣрхестествено.

По теория, адепта притежава всезнанието и все-

могъществото; въ сжщностъ никой отъ адепитѣ, които съмъ азъ познавалъ, не знаеха всичко, ако и да даваха отговоръ на всичко: а още по малко тѣ можеха всичко. Нека туримъ мърка на себе си. Да познаваме всичко, това ще каже че Отецъ ни приема въ своитѣ съвѣти; да можемъ всичко, това означава, че той ни възлага командата на ангелскитѣ Кохорти. А пъкъ никой богъ, никое създание не е добило още такива права. Нека си останемъ на замята, полето на чудесното тамъ е още твърдѣ широко; при това, ония отъ обѣщанията на езотеризма, които се отнасятъ къмъ това поле, оставатъ прѣкалени.

Вижте алхимията; химически тя е истинска; може да се фабрикува едно тѣло, което притежава всичкитѣ свойства на златото, безъ то да бжде злато; духовно, обаче, тя е лъжлива; защото златото като всѣка форма на материята е такова само по силата на единъ свърхземенъ принципъ, който се изплъзва отъ схващането на човѣшкия разумъ. Посветеникътъ може да дѣйствува върху физическото, флуидното и астралното, но той не може нищо върху Словесната сжщина на сжществото¹⁾.

Вгледайте се въ висшата психология. Книгитѣ по окултизма сж пълни съ истории за таинствени еликсири, посрѣдствомъ които адепитѣ продължаватъ прѣзъ вѣкове своето земно сжществуване. Това е вѣрно; сжществуваатъ секретни способности, сжществуваатъ и мъже доста учени и доста силни за да ги употрѣбятъ. Но онова, което издирвача не забѣлѣзва, то е че подобни личности сж прѣстѣпни.

¹⁾ Есенцията, искрата на Словото, която се намира въ сжществото.

Всѣки, наистина, е заслужилъ да има извѣстно количество разумъ, благосѣстояние, мощь и физически животъ. Но както финансиста не може да натрупа милиони, безъ да сѣе развалини около себе си, тѣй сжщо и адепта, който има право само на осемдесетъ години сжществуване, не може да вземе 100 или 200, безъ да ограби други човѣшки сжщества отъ тоя физически животъ. Да не се посочва за прѣдлогъ нѣкаква висша цѣль; всѣкакво благо получено по единъ лошъ способъ не е вече благо. Нашето сжществуване не принадлежи намъ, нито пѣкъ нашето тѣло. Нищо отъ насъ не е наше собствено. Какъ ще се спре ходътъ на еволюцията въ насъ и вънъ отъ насъ, ако не чрѣзъ една егоистична и горделива тирания? Ако бѣше позволено да се насилва тайната на другитѣ, азъ бихъ ви разказалъ една прѣсна история за единъ адептъ, който живѣ почти хиляда години на земята и който бѣ принуденъ да възстанови всичкитѣ древни подмамки, които той бѣ извършилъ.

Видѣлъ съмъ, тѣй сжщо, нека наведе противния случай, какъ възкрѣсва единъ истински умрѣлъ човѣкъ и какъ му се продѣлжава живота; но чудотвореца бѣ използвалъ за цѣльта всичкитѣ прибавки отъ сили, които привързанитѣ къмъ душата на тоя умрѣлъ създания имаха право да получаватъ.

И така, да не вземаме буквално всичкитѣ многословия изъ книгитѣ на окултизма.

Много секретни общества твърдятъ че влияятъ върху политическитѣ събития; и повечето отъ тѣхъ се обявяватъ за разни езотерични братства. Всѣки познава тия окултни посрѣдничества въ цѣлия свѣтъ,

както въ Европа, тъй и въ Китай. И не е необходимо да се човърка много изъ бибора на легендитѣ, за да се открие, че всичкитѣ сдружавания зависятъ отъ два или три твърдѣ скрити центрове, а тия центрове зависятъ отъ нѣкои непознати, сѣдещи или движещи се личности, но които умѣятъ чудесно да прикриватъ своитѣ истински занятия.

Ще ви посоча поне резултата отъ една повърхностна анкета; нѣкои автори твърдятъ вѣроятността на тия хипотези; такива сж: Габриелъ Ноде, Вронски, Блаватска, Сенъ-Ивъ-д'Алведръ.

Въ тия догадки има не малко заблуждени върху една основа отъ истина. Всичко е тъй двойствено въ колективното социално, както и въ индивида; сжществува въ всѣка религия и въ всѣко правителство една секретна иерархия покрай външната иерархия. Отъ врѣме на врѣме нѣкои богове изпращатъ достатъчно мисионери прѣдъ политическитѣ и черковни власти. Такива сж били нѣкога Св. Бернардъ космополитътъ и Каглиостро, да не казвамъ други и да зачета секрета на извѣстни съврѣмени посрѣдници. Най-послѣ Божията армия и оная на мракътъ, които се сражаватъ въ вселенната, сражаватъ се тъй сжщо и на земята. Но армията на Бога е една, а оная на мрака е сложна и нейнитѣ групи често се нахвърлятъ една срѣщу друга. И за това рѣдки сж случайгѣ да се намѣри единъ посветеникъ, който да не счита за черна магия другитѣ системи, освѣнъ своята.

Евангелието осжда всичкитѣ окултни науки и всичкитѣ секретни сдружавания, защото всички дозвояватъ убийствата или смутоветѣ. Човѣкъ не

е тука на земята за да командува, а да се подчинява: законъ твърдъ за гордостъта, законъ благъ за любовта. Всички сж водени; и ония които могат да бждатъ най независими, биватъ най вече водени. Има само двѣ сщества, които знаятъ що вършатъ: Властителя на земята, свободния човѣкъ, делегиранъ отъ Слово, и княза на тоя свѣтъ, замѣстника на Люцифера. И двамата се пазятъ да не бждатъ познати, защото иматъ нужда отъ осамотение и мълчание; и двамата не сж разбрани отъ свѣта, но Властителя е повече неразбранъ, отколкото Княза, защото въ човѣшкото сърдце има по малко свѣтлина отколкото мракъ.

Вижте Христа, който бѣ най-малко разбранъ! Всичкитѣ секти си го присвояватъ, а народитѣ сж се самоизтрѣбвали въ името на лъжливитѣ образи, които сж си съставяли за него. За философа той е билъ единъ агитаторъ, за анархиста — анархистъ: а хората на властъта се основаватъ на него. За спиритиста той е медиумъ; за магнетизатора той дѣйствува само чрѣзъ флуидитѣ; херметистътъ го счита за магъ, а будистътъ за единъ бждащъ Буда.

А при все това Исусъ е съвсемъ другъ; най първо той е нашиятъ Исусъ, на всинца насъ, който безспирно го разпѣваме дѣломъ, словомъ и помишлениемъ; нѣма ни единъ водачъ, който да се върне за да подхвърли едно вжже на находящия се въ опасностъ пжтникъ. Нищо общо между него и Буда; Буда, въ езикътъ на храмоветѣ означава *знаещъ, ученъ*. Исусъ значи *живъ*. Исусъ никога не е билъ Есей¹⁾); всичко онова, което Жаколлио и Нотовичъ

¹⁾ *Всеи*: еврейска секта

разказватъ за пътувания и посвещения, въ Индия е фантазия. *Иезеусъ Крестна* сж думи невъзможни въ Санскритския езикъ. Христось не е, както претендира Талмуда, задигалъ отъ Ерусалимския храмъ тетратра²⁾).

той никога не е ималъ нужда отъ уроци, нито отъ упражнения. Още на три годишната си възраст той направи въ Египетъ онова, което наричатъ чудеса, като е освобождавалъ вързани души. Той бѣ човѣкъ, да; но тоя човѣкъ — съвършенъ — съдържаше цѣлостта на Божествената свѣтлина

Като казва: „който вижда мене, вижда Отца“, той не правѣше метафизична игра на думи; той изразяваше единъ фактъ, една сжществена дѣйствителност. Той е билъ, и ще си остане учителъ на живота. Той ни помогна не отъ далечъ, съ благопожелания, но като слѣзе съ насъ, като пое нашия товаръ, като взе върху себе си нашитѣ мжки. Той познаваше всичкитѣ човѣшки скърби и това, което е още по извънредно, той противостоеше на всички радости. Когато той издѣхна на Голгота, то бѣше, може би, десетия или дванадесетия пѣтъ, както е било и въ Персия, въ Римъ, въ Испания, въ Египетъ, въ Индия, въ Тибетъ, дѣто той е понасялъ веригитѣ и мченията. Защото цѣлата негова история е била майсторски изопачена, запомнете това!

Христось е единственъ учителъ, достоенъ за това име, защото е понасялъ драговолно всичкитѣ теготи; той е единственъ приятелъ, защото е поелъ злото на веѣкиго отъ насъ; той е единственъ по-

²⁾ *Тетраграмъ*: неизреченото име на Бога, написано съ четири букви: „יהוה“

светителъ, защото само той познава Абсолютното, относителното и всичкитѣ безконечности. Той е лжтьтъ, защото съданията могатъ да напрѣдватъ само като слѣдватъ блѣстящата слѣда на неговитѣ стѣпки. Той е истината, защото, всичко чрѣзъ него сжществува. Той е живота, защото той бе първородниятъ на Отца и какъвто той ще прѣбжда въ милиардитѣ вѣкове, когато тая безкрайна природа прѣчистена, запалена, възпламенена, ще се издигне къмъ вѣчната слава.

Евангелското посвещение прѣдлага само една цѣль: изпълнение волята на Отца; една само работа: братска любовъ: единъ само методъ: прѣдоставяне на Бога и молба; то се обръща само къмъ сърдцето; то не употребява никакво упражнение; то не изисква никакъвъ режймъ. То е достатъчно просто за да може едно дѣте да го разбере, а по нѣкога то е по страшно отъ ужаснитѣ строгости на вѣковнитѣ *рѣши*. То е тихо, но гласътъ на неговиятъ ученикъ може да ехти отвѣдъ съзвѣздията; то е благо, обаче, защото съ една усмивка Приятелътъ ни придава сила за работа за единъ цѣль вѣкъ. Но за нещастие то е твърдѣ непознато, защото челоуѣцитѣ тичатъ само слѣдъ странното, рѣдкото и блѣстящето.

Впрочемъ, нито науката, нито чудесата доказватъ духовността

По настоящемъ сжществува единъ човѣкъ, който е извършилъ хиляди излѣкувания; той счита себе си за много по горенъ отъ Христа: Вие виждате прочее, че богътъ на гордостъта придава сили на своитѣ партизани. Азъ познавамъ между нашитѣ

съвременници седемь или осемь нови месии, които се мислят за автентични въплощения на Христа; нима Америка не е имала своето въплощение на Светия Духъ? Ония, които претендиратъ по скромно да помирятъ Папата съ великия Лама, да прогласяватъ интегралната наука или да установяватъ едно всемирно царство, не сж твърдѣ рѣдко.

Вие, прочее, Господа, които започвате тия таинствени изучвания, и вие тѣй сжщо, които ги слѣдвате отдавна, бждете благоразумни! Смирете най първо вашето любопитство; всѣко нѣщо си иде на своятъ часъ; не се довѣрявайте на обаянията отъ всѣко естество; пазете се отъ ония, които стоятъ задъ кулиситѣ и въ ржцѣтѣ на които и най чудеснитѣ хора нагледъ могатъ да бждатъ само едни кукли.

Изучавайте, сравнявайте. Както природата възраства въ скалиститѣ мѣста, гдѣто паданията биватъ тѣй чести, трѣвитѣ, които лѣкуватъ натъртванията причинени отъ тия падания, тѣй сжщо тя ни прѣдлага и срѣдствата да се измъкнемъ отъ всичкитѣ лоши пжтища, гдѣто нашето неблагоприятие ни хвърля. Всѣко създание се ражда въ срѣдата, която му съотвѣтствува; ние европейцитѣ сме подъ лозинката на Христа; тя съдържа всичката духовна храна за нашитѣ души; и само тя ги съдържа.

Да бждемъ благоразумни. Евангелието ни се вижда твърдѣ дѣтинско. Нека започнемъ да прѣвръщаме въ дѣйствиe неговитѣ тѣй прости съвѣти; ние веднага ще забѣлѣжимъ, че нѣма работа по занимателна отъ тая! и ние не ще имаме повече врѣме да разискваме дали Словото е тройствено

или седмorno. Ние не разбираме прѣосжщественитo! *) Нека идемъ по напрѣдъ при нашия неприятель, да му подадемъ ржка, да го поканемъ на трапезата си въ память на онзи Исусъ, чиито думи сж тѣй малко учени; и тогава ще разберемъ.

Такъвъ е единичкия методъ, здравъ и бръзъ, на който плодоветѣ утрайватъ задъ смъртъта. Още отъ начало на свѣта тая истина се оповѣсти; но человекитѣ я затѣмниха и обезобразиха много пжти.

Днесъ вие опитахте празнотата на материалистическата наука и на исключително формалистичната религия; но вие сте си построили другъ единъ идолъ: Секретната наука и езотеричната религия; спомнете си че послѣдняята дума на знанието е: *незная*; че послѣдняята дума на адептството е: *немога*. Когато вие сами отъ трепетнитѣ дълбини на вашето сжщество ще нададете тия два отчаяни викове, зората на вѣчната свѣтлина ще се простре върху вашето нищожество. Това ще бжде първата ви стпжка върху таинствения пжтъ на нищетата, на сиромашията, която води къмъ Отца. Азъ ви благопожелавамъ щото тая катастрофа и тая зора да бждатъ твърдѣ близки за всѣкиго отъ васъ.

(*) Прѣобръщане на хлѣба и виното въ тѣло и кръвь Христови.

ЦѢНА 3 ЛЕВА